

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ č. 5.

VYSOKÉ N. JIZ.

PROGRAM:

DNES - 10.10.1984 - STŘEDA

- 8.00 - Seminář o včerejším představení - malý sál Krakonoše
- 10.00 - beseda s divadelní teoretičkou A. Urbanovou
- 13.30 - rozloučení s DS Poběžovice
- 14.30 - vítání DS Nučice na MěstNV
- 14.30 - Větrovanka před Krakonošem
- 15.00 - vítání DS Nučice před Krakonošem
- 16.00 - divadelní představení a J. Toman - Slovanské nebe /DS Velká Bystřice/
- 19.30 - setkání souboru s patrony / spol. sál pož. zbrojnice/
- 22.30 - setkání souboru s patrony / spol. sál pož. zbrojnice/

ZÍTRA - 11.10.1984 - ČTVRTEK

- 8.00 - seminář o dnešním představení
- 13.30 - rozloučení s DS Velká Bystřice
- 14.30 - vítání DS Nový Hrádek na MěstNV
- 14.30 - Větrovanka před Krakonošem
- 15.00 - vítání DS Nový Hrádek před Krakonošem
- 16.00 - divadelní představení Dva muži v šachu
- 19.30 M. Horníček /DS Nučice/
- 22.30 - setkání souboru s patrony / spol. sál pož. zbrojnice/

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA VESNICKÝCH A ZEMĚDĚLSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ

Tak mě napadlo, že bych mohl napsat něco o klaunech. Dlouho jsem se vyskytoval jako klaun. A bylo to moje živobytí. Moje láska a venkonce veliká sranda.

Otevřel jsem dílo Encyklopedia Britannica pod heslem clown. Tato kniha skoro o třiceti svazcích tvrdí, že klaun jest venkovská a humpolácká osoba. Že v pantomimě je to komický charakter, který je oblečen do pytlovitého obleku, má nabílenou tvář, výstředně lemovanou černým a červeným líčidlem. Dále se tam uvádí, že patrně vznikl vývojem ze ztělesnění ďábla ve středověkých hrách. Že se vyvinul v to, co je, z bláznů a šašků alžbětinského dramatu. A taky se tam poznamenává, že bílá tvář a pytlovitý kostým ukazují na spojení s pierotem italské komedie. Nepřipadá mi to ani poučné, ani poučené.

Kdyby šlo vrátit se do doby před padesáti pěti lety a kdybychom zašli na rozhraní Vinohrad a Nuslí, byl by tam právě cirkus. A v tom cirkusu bych byl se svým tatínkem a v manéži by bylo plno vody a do té vody za velikého křiku a řevu a hraní hudby by skákalo všechno, co je živé, křičelo by to, smálo by se to, salta by to dělalo, hudba by hrála, lidé by jásali, jmenovalo by se to Vodní pantomima a tam v té vodě bych uviděl své první klauny. Ne jednoho, ne dva, ale milión!!

To je ovšem ústní podání a můžete mi věřit a nemusíte.

Bill Shakespeare.

Ten člověk uměl všechno, co patří k divadlu, a ještě kousek víc. Lovedl vymyslet intrikány, kteří odpravovali vznešené oběti jedem, dýkou, mečem, škrcením,

...ní umělec Josef Toman
...mezi mistry slova a klasiky
...prózy, řadíme ho k takovým
...ovatelům, jako byli Vančura
...bracht.

J. Toman se sice narodil
...raze, ale největší vliv na
...o dětství a mládí i na jeho
...zdější tvorbu měl pobyt v Rož-
...tálu. J. Toman se totiž narodil
...ako nemocné děcko a až do jeho
...vaceti let si lékaři nevěděli
...rady s nemocí nohy. Tím je také
...autorův život velmi poznamenán.
V Rožmitále se však dostal mezi
...prosté venkovské lidi, byl zasažen
...lidovou moudrostí, byl uchvácen
...přírodou, lesy. Jeho láska k lesům
...se objevil pak v mnoha dílech,
...nač. Reka čaruje nebo Slovanské
...nebe.

Jako student měl štěstí na
...profesory, byl za dob studií ovliv-
...něn zejména Smetanovou tvorbou.
Proto se jeho líčení českého kra-
...je a českých lidí tolik podobá
...hudbě B. Smetany, má týž charakter.

Před II. světovou válkou
...spolupracoval Josef Toman s Vl.
...Vančurou v Československé filmové
...společnosti. Okupací byl těžce
...zasažen, ale naučil se za svého
...života nevzdávat se a věřit bu-
...doucnosti. Proto chtěl bojovat,
...věřil že i kultura může přinést
...svůj podíl při boji proti fašismu.

Jeho hra Slovanské nebe je
...výkřikem radosti z porážky fašis-
...mu, je v ní hrdost nad účastí
...slovanských národů na vítězství

Komedie je oslavou rodné země
...a čínorodého kmene, jenž se kdysi
...usadil pod horou Říp a svou vlast
...si uhájil, aby v ní mohl budovat
...lepší život.

Hra, napsaná na počátku roku
1948 byla uvedena v Národním di-
...vadle jako první oslavné předsta-
...vení po Únorovém vítězství, byla
...obsazena nejlepšími herci.
K výročí Květnové revoluce obdrže-
...la Cenu země České pro umění v ro-
...ce 1948 v oboru umění divadelního.

Hru J. Tomana Slovanské nebe
...vedla všechna velká divadla ka-
...menná, oblastní divadla, hrála se
...v přírodě, v klubech ROH, uvedla
...ji Čs. televize, vracejí se k ní
...i ochotníci. Tak jako dnes DS
...z Velké Bystřice.

Zivot znamená snít. SCHILLER

... a černějších úkladů. Komedie dokázal
...zalidnit bláznivými klauny, moudrými
...šášky, Falstaffem, Malvoliem. Klaunům
...nadělil tolik svobody, že se mu začína-
...li plést do děje tam, kde nechtěl, a mu-
...sil požádat Hamleta, aby těm klackům vy-
...řídil: "A těm vašim klaunům nedovolte,
...aby říkali víc, než jsem jim na-
...psal.

Někteří z nich se sami dají do
...smíchu, jen aby rozesmáli několik je-
...lových makovic v hledišti, a tím odvá-
...dějí pozornost od důležité otázky, o
...kterou jde. To je darebáctví a svědčí
...to o ubohoučké ctižádosti šáška, který
...tohle tropí."

Napadá mě, že tam někde vzadu, skryt
...ve stínu lekce neukázněným komikům, je
...Shakespearův vzkaz cenzuře:

"Já nic. Já těm klaunům nežádoucí
...časové vtipy a narážky ani nenapsal,
...ani neschválil."

Improvizace anglických klaunů šly
...anglické vrchnosti na nervy.

/Z knihy Jana Wericha:

Úsměv klauna

Čs. spisovatel 1984, Praha/

SEMINÁŘ - úterý

Početný divadelní soubor z Květné
...zaplnil spolu se seminaristy útulný
...sálek Krakonoše a pozorně vyslechl hod-
...nocení svého představení Jitřní paní.
Úvodní slovo za odbornou porotu přednesl
...dr. Zdeněk Kokta. A kupodivu, soubor sám
...se přiznal, že ho vlídné přijetí jako
...inscenace Casonovy hry trochu zaskočilo.
Jak se posléze ukázalo, některé semina-
...risty překvapilo. A je to vlastně potě-
...šující fakt. Potěšující proto, že snad
...již pominuly doby, kdy soubory odmítaly
...slova kritických připomínek a metodic-
...kých rad, že amatérské kolektivy se chtě-
...jí spolu s odborníky společně dobírat
...podstaty problémů ukrytých v jejich in-
...scenačních tvarech děl klasických i sou-
...časných, autorů našich i zahraničních.
Svědčí to o zračné poučenosti a tvůrčí
...odpovědnosti takto reagujících amatér-
...ských divadelníků, o nichž je známo, že
...se na cestě za vytčeným cílem hned tak
...nevzdávají a vydrží vždy nějakou tu zkou-
...šku navíc. Škoda, že včerejší diskuse u-
...strnula u podružnějších problémů, takže
...neunesla větší časovou plochu. Z každé
...situace je však možno vyvodit užitečné
...závěry pro budoucnost.

Jestliže jste si stavěli vzdušné zámky,
...není vaše práce ztracena, postavíte-li
...pod ně nyní základy. THACKERAY

te, Hanáci!

OB Velká Bystřice ze Severo-
vského kraje přijel do Vysokého
poprvé. Přes ošklivé počasí se
jeho vítání náměstí
šlo, každý chtěl nováčka "očih-
at". A ten si rázem získal srdce
ech. Děvčata a kluci v bohatých
rojích předvedli před Krakonošem
ak se Hanáke baví, zpívají,
ancují. A náměstí jakoby i pod
sedivými mraky prohrálo teplé
slunko.

" Jsme moc nadšení přijetím, to
ostatně vidíte na tvářích nás všech",
řekl nám vedoucí souboru Antonín
Nakládal. " Jsme šťastni, že se nám
podařilo dosáhnout účasti v celo-
národní přehlídce. Ačkoli jsme k
tomu už jednou měli malý kousek, je
to poprvé. Při tom jsme souborem ve-
lice starým, založili ho studenti
už v roce 1377, od roku 1952 kolek-
tiv pracuje bez přerušování, pouze s
generačními obměnami. Kromě toho už
se udělalo hodně, jednu přibližně
studujeme šest měsíců, dočkává se
tak 10 repríz, Slovanské nebe je
ale už třináctá. Zkoušíme dvakrát
týdně, v budově, která byla už v mi-
nulém století pro potřeby divadla
přestavěna ze zájezdního hostince.
Ačkoli už v mnoha parametrech ne-
vyhovuje, děláme se třeba o sál s
LSU, NF a podobně, jsme moc rádi,
že ho máme. V kulturním domě pořádá-
me i okresní přehlídky souborů. Chys-
tá se rekonstrukce blízkého zámečku,
po jejím skončení už bude "hostinec"
n náš".

Kolik máte v souboru mladých li-
dí, na vítání jich bylo hodně.

"Věkový průměr souboru máme dost
velký. Tyhle kluky a holky jsme si
vypůjčili z JZD, jsou z národopisné-
ho souboru Haná".

Proč zrovna hru Slovanské nebe?

"Třeba i proto, že jsme ji mohli
přizpůsobit naší době, zaujalo nás
velké množství lidských typů, ve
kterých by se poznal každý divák."

Co budete hrát teď, po "nebi"?

"Už 29. srpna jsme měli premiéru
hry Osvalda Zahradníka Zurabáje...
Ne u nás, ale až ve slovenských
Betliarách. Už 11 let máme družbu
s jejich souborem, Jezdíme tam s
našima hrana. Letos jsme jim jako
dárek ke 40. výročí SNP přivezli
právě hru z prostředí povstání".

MALOSTRANSKÁ HUMORESKA

Inscenace divadelního souboru OB

Poběžovice přinesla na letošní národní
přehlídce problém převodu epického
textu na divadlo. Konkrétně jde o pře-
vod motivů z Nerudových Malostranských
povídek. Výběr takového textu přináší
značné inscenační problémy. protože jde
o převyprávění povídkového textu do
tvaru, který nemá kvality dramatického
textu. Jedná se často o pasáže vyprávě-
ní o událostech, které se odehrály mi-
mo jeviště, případně v minulosti, pří-
kladem může být příběh postavy Erny
Danešové v souvislosti s Konstantinem
Kiliánem a Bohušem Provazníkem.

Na tomto základě pak vyplývají

další problémy inscenace v poloze re-
žijní, výtvarné i herecké. Tak se
stalo, že představení je tříští ne-
soudržných výstupů bez jednotícího
dramatického principu, není zde základ-
ní dramatická situace, která se vyvíjí
a která by byla nosnou pro vybudování
celého představení.

Na druhé straně má soubor řadu
herců, kteří při režijním vedení by
byli schopni herecky ztvárnit uložené
úkoly. Např. Konduktérka Marie Danihel-
kové nebo obchodník s obrazy Josefa
Schröpfera.

Zdeněk Kokta.

PKY

Stvrtak uvítáme ve Vysokém
Jeného hosta, zasloužilého
Miroslava HORNIČKA. Be-
da s ním začne "U Babinského"
11 hodin.

Na sobotu přislíbil účast také
zasloužilý umělec Jaroslav Mouč-
ka, podívá se na odpolední před-
stavení a také prý se těší na náš
"sejkorák".

Touto cestou děkujeme jménem
všech tančících na večerech s
patrony lomnické skupině TÁBORÁCI.
rála natolik sugestivně, že se
do obdivuhodného varu dostal i
předseda MěstNV, ten charleston
byl, Jirko vynikající. Nebo za
ten mohly Věrušky?

Letos si Květná nepřivezla cim-
bál, ale harmoniku. Harmonika a
poněkud rozladěný klavír v Soko-
lovně, se kterým dle tradice dě-
lal divy Jura Staněk. Dokázal kum-
bál na nářadí proměnit na taneční
parket i koncertní sál. Otrásala
prý se okna až na náměstí. Do
půl osmé ráno.

Dnes je očekávaná návštěva z
národního výboru v Hronově

Vobskočák tvoří!!! Zvědi prozra-
dili, že byly počítány takty při
věřejším vystoupení Krakonoše.
Taneček?

VĚTRNÍK, zpravodaj XV.NP VZDS
Vydává OŠ NP VZDS,
redakce: Karla Dörrová, Michaela
Prokopová, Eva Loučková

TRHY

Kromě pekařství jsme obchodova-
li také s obilím. Jak tedy začalo kop-
no a v okolních vesnicích setí, vyjíž-
děli jsme každou sobotu dopoledne s
obilím na rynek. V sedm hodin ráno se vy-
jelo na trh.

První sobotu přicházeli lidé
z Olešnice, Stanova, Jesenného a Rpo-
rachtic. To jest odevšad, kde to bylo
níže položeno a země byla dříve uchystá-
na pro přijetí nového zrna. Nejpozději
chodili horáci z Bratrouchova a Jestřa-
bí. Ti také jinak vypadali. Skoro kaž-
dý měl hůl, ale nepřijeli s trakařem.
Vázali si pytle do uzlu na záda. Mluvili
méně než lidé z druhé strany, byli ošu-
mělejší a hubenější.

Už v půl osmé se začali hospodáři
trousit. Chodili od pytle k pytli,
sdělovali si zkušenosti z minulého jara,
ptali se na ceny a vesele se pozdravo-
vali s kupci, vypravovali, co je u nich
nového, kdo umřel a kdo šel na výměnek.

Prodávat se začalo, až přinesl
z obecního úřadu policajt korouhvičku
se znakem města, Havlas Pavlata s měd-
vědem a zatknul to do sloupku u Panenky
Marie/bývala asi uprostřed náměstí pozn.
red./Potom nastalo domlouvání, smlou-
vání a kupování. Obchodník jen dohlížel,
aby byla dobrá míra a každému ještě při-
dal. Jeho hoši přehazovali pytle, měři-
li věrtele a pomáhali hospodářům naklá-
dat na vůz nebo na trakař nebo vázat
uzel na záda. Mezi sebou pak říkali:
"le náš mistr dává moc dobrou míru, ten
toto provází." Proto k nám hospodáři
rádi chodili."

Františka Jančová/Nosálová/